



# Rapport

## Högskoleutbildning inom regional utveckling

---

Elin Nirjens

160815



# INNEHÅLL

<b>UPPDRAGET</b>	<b>3</b>
<b>ARBETETS UPPLÄGG</b>	<b>4</b>
<b>HÖGSKOLEUTBILDNINGAR PÅ AVANCERAD NIVÅ</b>	<b>4</b>
DEFINITIONER	4
<b>UTBILDNINGSFORMER</b>	<b>5</b>
MOOC	5
ORDINARIE UTBUD	5
UPPDRAGSUTBILDNING	6
<b>DAGENS UTBUD</b>	<b>7</b>
<b>SYFTET MED UTBILDNINGEN</b>	<b>8</b>
<b>INNEHÅLL I EN UTBILDNING I REGIONAL UTVECKLING</b>	<b>8</b>
<b>SLUTSATSER</b>	<b>8</b>



## Uppdraget

Uppdragsbeskrivningen nedan utgår från det man inom Reglab kommit fram till i det tidigare arbetet vad gäller en högskoleutbildning i regional utveckling, och är den bakgrund som har legat till grund för det genomförda arbetet från och med maj till och med augusti 2016.

Uppdraget är att i samarbete med ett eller flera lärosäten ta fram en högskoleutbildning/kurs på avancerad nivå inom regional utveckling. Utbildningen ska vara öppen för alla som vill fördjupa sig i området; den ska vara nationell, gå på deltid och vara distansbaserad med regelbundna träffar. Lämplig längd skulle vara 15 hp per år, med möjlighet att skriva en magisteruppsats eller ta en master inom området.

Reglabs roll skulle vara att i samråd med arbetsgruppen och ett lärosäte ta fram innehåll och utformning så att högskoleutbildningen motsvarar medlemsorganisationernas och medarbetarnas behov av kompetensutveckling. □

Övriga önskemål på utbildningen

- Utbildningen ska vara på avancerad nivå
- Målgruppen är yrkesverksamma personer inom regional utveckling
- Utbildningen ska vara nationell
- Utbildningen ska vara mångvetenskaplig, i enlighet med bredden inom praktikområdet regional utveckling
- Det ska finnas en stark koppling till forskning inom området
- Den ska ha ett praktisknära upplägg
- Den ska ges på deltid och vara distansbaserad, men med inslag av fysiska träffar
- Den ska vara poänggivande
- Det ska finnas möjlighet att skriva en magisteruppsats eller ta en master inom området
- Utbildningen bör vara en del av lärosätets ordinarie kursutbud.
- Utbildningen får gärna vara ett samarbete mellan flera lärosäten



## Arbetets upplägg

Arbetet inleddes med kunskapsinhämtning gällande master- och magisterutbildningar, olika utbildningsformer samt en kartläggning av dagens utbud. Kontakter har tagits och samtal har förts med personer som jobbar med regional utveckling runt om i landet för att få in tankar och idéer om hur man ser på en högskoleutbildning på avancerad nivå. Dialog och möten har också skett med ett antal lärosäten.

Arbetet resulterade i att Reglab bjöd in ett antal lärosäten samt Nordregio, till ett gemensamt möte. Syftet med mötet var att samlas och diskutera ett förslag om en "Akademi för regional utveckling". Förslaget hade vuxit fram i en dialog med Karlstads universitet och har en ambition att involvera fler lärosäten. Projektledningen ville i ett tidigt skede öppna för inspel från flera lärosäten för hur en akademi skulle kunna byggas upp och fungera.

Mötet med lärosätena mynnade ut i ett förslag om en pilot som presenteras på Reglabs styrelsemöte den 24 augusti 2016 (se PPP för mer information om akademien samt piloten).

## Högskoleutbildningar på avancerad nivå

Master- och magisterutbildningar är studier på avancerad nivå, vilket förutsätter att man innan har studerat minst tre år på grundläggande nivå. En magister innebär studier om 60 högskolepoäng (dvs ett års heltidsstudier) och en master motsvarar 120 högskolepoäng (dvs två års studier).

### **Definitioner**

**Magisterexamen**, svensk akademisk examen på avancerad nivå som uppnås efter tidigare kandidatexamen eller yrkesexamen om 180 högskolepoäng (tre års heltidsstudier), följt av studier om 60 högskolepoäng (ett års heltidsstudier) med inriktning som varje högskola själv bestämmer. Minst 30 högskolepoäng skall vara fördjupning inom huvudområdet för utbildningen och av dessa skall minst 15 högskolepoäng utgöras av ett självständigt arbete – examensarbete.

Magisterexamen är en så kallad generell examen, vilket innebär att den inte är yrkesbestämd, utan kan avläggas med de inriktningar som ett lärosäte bestämmer.

**Masterexamen** är en svensk akademisk examen som uppnås efter fullgörande av 120 högskolepoäng (motsvarande två års heltidsstudier) på avancerad nivå.



## Utbildningsformer

Ursprungstanken från Reglabs medlemmar var att utbildningen skulle vara en del av ett eller flera lärosätens ordinarie utbildningsutbud. På grund av bland annat lärosätens takbelopp kan det vara svårt att få till. Övriga spår att diskutera har varit uppdragsutbildning och MOOC. Nedan redogörs kort för för- och nackdelar som kommit fram i research och dialoger.

### **MOOC**

Massive open online course = Öppna nätbaserade kurser som är skalbara

En nätbaserad kurs behöver inte vara helt öppen utan kan vara tillgänglig med hjälp av lösenord. Man kan också reglera tillgängligheten med att ta ut viss kostnad för åtkomst som t.ex. kan täcka kostnad för att drifva kursen.

Plus

- Krävs inga förkunskaper/tidigare examen inom specifikt ämne
- Möjligheter till hybridkurser
- Tillgänglig för alla
- Möjlighet till internationellt synliggörande
- Flexibelt

Minus

- Genererar inte i högskolepoäng
- Kostsam utveckling
- Frågetecken kring möjligheter för att ta en examen

### **Ordinarie utbud**

En kurs/utbildning som ges som en del av lärosätets ordinarie utbud vilket innebär att den är sökbar för alla.

Plus

- "Gratis" utbildning
- Ger högskolepoäng
- Kan vara forskningsförberedande
- Deltagarna är berättigade att söka studiemedel



#### Minus

- Kräver högskolebehörighet för att kunna söka och komma in.
- Söks i konkurrens med andra studenter (begränsat antal platser som kan göra att många inte kommer in på kursen).
- Svårare att påverka upplägg och innehåll eftersom utbildningen också måste designas så att den attraherar flera studenter.
- Mindre flexibelt upplägg gällande t ex distans och deltid eftersom kursen behöver anpassas till programstudenterna.
- Långa ledtider för ett lärosäte att godkänna nya kurser (fastställande av kursplaner + att kursen ska ut i systemet och bli sökbar långt innan kursstart). Riskerar ta lång tid innan utbildningen kan påbörjas.
- De som deltar i kursen gör det som privatpersoner och inte som anställda (fundera över kravställning kopplat till arbeten mm).

### **Uppdragsutbildning**

Uppdragsutbildning är en utbildning som ett lärosäte anordnar men som bekostas av en annan organisation/företag. Det är alltså finansieringen och det särskilda sättet att utse deltagarna som kännetecknar uppdragsutbildning.

#### Plus

- Stor möjlighet att styra innehåll och utformning och göra en skräddarsydd utbildning utifrån Reglabs behov.
- Beställaren sätter själv förkunskapskraven, dvs deltagarna behöver inte ha grundläggande behörighet till högskola.
- Kan generera högskolepoäng och vara forskningsförberedande.
- De som deltar i kursen gör det som anställda och inte som privatpersoner.
- Möjligheter att plocka in externa föreläsare från tex myndigheter.

#### Minus

- Dyrt.
- Måste betalas av en arbetsgivare (om det inte är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd).
- Deltagaren är inte berättigad för studiemedel.
- Man kan inte ge uppdragsutbildning på forskarnivå.
- Svårigheter för politiker att delta i uppdragsutbildning, eftersom de inte är anställda.



## **Dagens utbud**

Det är många svenska lärosäten som har kurser och/eller forskning som anknyter till regional utveckling. Ett försök till en tematisk sammanställning ser ut så här:

### **Tvårvetenskaplig regional/kommunal utveckling**

- Umeå universitet, Cerum
- Karlstad universitet, CRS
- Linköpings universitet, CKS

### **Infrastruktur/samhällsbyggnad**

- Luleå tekniska universitet
- KTH, Urbana studier
- Stockholms universitet
- Örebro universitet, CUREs

### **Landsbygdsutveckling**

- SLU, Stad och land

### **Ekonomi**

- Jönköpings universitet
- Uppsala universitet/Gotland

### **Innovation**

- Lunds universitet, Circle
- Luleå tekniska universitet

### **Statistik och analys**

- Göteborgs universitet

Det skiljer också mellan lärosätena om man har utbildning på grundnivå, avancerad nivå och/eller forskning inom området.



## Syftet med utbildningen

Inför starten av en högskoleutbildning i regional utveckling, är det viktigt att vara klar över det övergripande syftet. Man kan tänka sig olika syften, till exempel:

- En fördjupande utbildning för enskilda individer där målet är att de ska gå vidare och forska på området. Det handlar då om ett färre antal individer som under en längre tid fördjupar sig inom ett snävare ämnesområde.
- En kortare utbildning som vänder sig till regionala utvecklare i ett bredare perspektiv. Syftet blir då snarare att kompetensutveckla yrkeskategorin för att genom en större förståelse och kunskap om uppdraget kunna utföra arbetet mer effektivt och smartare för att nå ett bättre resultat (dvs högre tillväxt i regionerna).
- En kombination av ovanstående kan skapas om man bygger upp en akademi med olika nivåer, omfattning och upplägg. Den kan innehålla dels en bred utbildning i mindre omfattning som vänder sig till alla som jobbar med regional utveckling (inklusive politiker), samt därefter möjlighet till fördjupning för ett mindre antal individer med mer specialiserade tjänster.

## Innehåll i en utbildning i regional utveckling

De lärosäten som varit med i dialogen om en utbildning inom regional utveckling, ser det som viktigt att innehållet grundar sig på forskning och vad man de berörda forskningsämnena ser som viktigt att lyfta fram.

Innehållet måste också utgå från beställarnas behov och syften med utbildningen (se redogörelsen ovan), varför arbetet bör inledas med en inventering/kartläggning. Förutom organisationer med regionalt tillväxtansvar kan inventeringen även innefatta myndigheter, kommuner samt andra regionala organisationer.

## Slutsatser

Att tänka sig att man ska bygga en utbildning på master- och/eller magisternivå kan vara problematiskt, med tanke på den tid det tar att genomföra utbildningen. Man måste ställa sig frågan hur många arbetstagare som är intresserade av att satsa den tiden på en påbyggnadsutbildning, och hur många arbetsgivare som är beredda att bekosta den typen av utbildning för en medarbetare, både vad gäller tid och pengar.





När det gäller utbildningsform är slutsatsen att det är uppdragsutbildning och/eller MOOC som är aktuellt. Lärosätena ser själva inte möjligheten att ta på sig uppdraget att göra en utbildning inom regional utveckling inom ramen för ordinarie utbud. Anledningen är framför allt lärosätenas takbelopp och svårigheten med flexibilitet i utformning, upplägg och intag.

Det är många lärosäten som har utbildningar och/eller forskning inom områden som berör regional utveckling. De som har varit inblandade i dialogerna kring en akademi för regional utveckling är överens om att man ser ett stort värde i samverkan, för att få med så många sakområden som möjligt. Kompetensen inom området är relativt heltäckande om man slår ihop den forskning och de utbildningar som finns i Sverige. Man ser att en akademi inom regional utveckling också skulle bidra till forskarnas samarbeten.

Generellt är alla positiva till en utbildning i regional utveckling, både lärosäten och personer som jobbar med regional utveckling. En akademi skulle skapa möjlighet till kompetensutveckling både på djupet och på bredden – vilket alla i dialogerna ser som positivt. Det skulle dessutom finnas möjlighet att utbilda politiker inom ramen för en akademi. Det är dock viktigt att förtydliga syftet och förväntningarna på en utbildning/akademi, så att Reglabs medlemmar får det man efterfrågar och har behov av.

Förutsatt att vi fortsättningsvis kan komma överens om en ekonomisk modell som är hållbar, är den övergripande slutsatsen att en akademi för regional utveckling är den rätta vägen att gå.